

* **Ločitev cerkve od države v Wal-**
lesu. Iz Londona poročajo, da je spodnja
zbornica sprejela v prvem branju zakon-
ski načrt o ločitvi cerkve od države.

Kranjske vesti.

—r— **Iz Dol, Logatca.** Naša ugledna
»Posojilnica« je darovala na letošnjem
občnem zboru 40 K za poučni izlet šolske
mladine v Ljubljano, zraven pa še lep
znesek Narodni šoli. Mladina bodi hvale-
žna vodilnim gospodom, ki se jim jaz naj-
lepše zahvaljujem! — Učitelj Legat.

—r— **Ljudsko šolstvo.** Imenovani so:
Jožef Gorišek, Adlešiči; Viktorija Sve-
tek, Leskovec pri Krškem; Leopoldina
Kogej, Hotedršica; J. Sepaher, Kranj;
Elizabeta Trenz na nemški mestni dekl-
iški šoli v Ljubljani; Ivan Grad na drugi
mestni deški ljudski šoli v Ljubljani; Ale-
ksandra Kordiš, Loški potok; Franciška
Novak, Ledine. — Ljudska šola v Sv.
Križu pri Kostanjevici se razširi na tri
razrede, v Podgradu na dva razreda, v
Spodnjem Karteljevem na dva razreda.
— Vasi Gradovlje in Gostince se vsola-
ta v Dol. — Uredi se odškodnina za pouk
veronauka na javnih ljudskih šolah.

—r— **Uspesobnostni učiteljski iz-**
piti, ki so se vršili pod predsedstvom de-
želnega šolskega nadzornika Fr. Levca
na ljubljanskem učiteljskem, so se končali
s sledečim uspehom: 1. Za meščanske
šole sta bili aprobirani: Marjeta Cundrič,
učiteljica v Ljubljani, iz I. strokovne sku-
pine s slovenskim in nemškim učnim je-
zikom; Pija Gandini, bivša učiteljica v
Sv. Mihaelu pri Novem mestu, iz I. stro-
kovne skupine z nemškim učnim jezikom.
2. Specialne izkušnje so napravili: An-
ton Skala, definitivni učitelj v Podradi,
in Franc Zupan, provizorični učitelj v
Ljubljani, oba za ljudske šole z nemškim
učnim jezikom; Vida Sešek, učiteljska
kandidatinja v Ljubljani iz francoščine z
nemškim učnim jezikom; Marjeta Tra-
tnik, provizorična učiteljica v Ljubljani, za
ljudske šole s slovenskim učnim jezikom.
3. Nadomestni izpiti iz verouka so na-
pravili: Rajko Božič, definitivni učitelj
v Mengšu, Metod Požar, provizorični uč.
v Ostrožnem brdu, in Marija Lebar, pro-
vizorična učiteljica pri Sv. Barbari. 4.
Aprobirani so bili: a) Za ljudske šole z
nemškim učnim jezikom: Marija Cepu-
der, provizorična učiteljica na nemški za-
sebnosti ljudski šoli na Jesenicah; Ana Kla-
uer, provizorična učiteljica na nemški za-
sebnosti ljudski šoli v Trzinu; b) za ljudske
šole s slovenskim učnim jezikom: Franc
Kotlušek, provizorični učitelj na Spod-
njem Karteljevem; Albin Lajevce, provi-
zorični uč. na Vrhu; Izidor Smole, pro-
vizorični učitelj v Devici Mariji v Polju;
Josipa Ahačič, provizorična učiteljica v
St. Petru pri Novem mestu; Zora Blinc,
St. Petru pri Novem mestu; Zora Blinc,
Marija Delak, provizorična učiteljica na
Kitini; Danica Kališ, suplentinja v Ljub-
ljani, z odliko; Vida Kobler, bivša pro-
vizorična učiteljica v Trstu; Alojzija Le-
bar, suplentinja v Veliki Nedelji; Angela
Kerina, provizorična učiteljica v Morav-
čah; Regina Okorn, provizorična učitelj-
ica v Sv. Juju pri Kumu; Pavlina Pirker,
provizorična učiteljica v Ribnici; Anto-
nija Praprotnik, provizorična učiteljica
na Hrušici; Terezija Rant, provizorična
učiteljica na Malenskem vrhu; Marija Ri-
bnikar, provizorična učiteljica v Mirni
peči; Marija Sajovic, provizorična učite-
ljica v Bohinjski Beli; Angela Soršak,
provizorična učiteljica na Rakitni; Mari-
jana Stepišnik, suplentinja v Sv. Ana na
Štajerskem; Franciška Terpinč, suplen-
tinja v Spodnji Šiški; Marija Vilman, su-
plentinja na Planini pri Jesenicah; Eliza-
beta Zupancič, provizorična učiteljica na
Gori pri Kočevju. En kandidat za meščan-
ske šole je bil reprobiran, eden je odstoj-
pil od izkušnje, nega ni bilo k izkušnji.

Štajerske vesti.

—š— **Iz Gradca** poročajo: V nem-
ških obrtnih krogih resno mislijo na
ustanovitve »Vajenškega doma«. Da bi
stvar izgledala bolj nedolžno in človeko-
ljubno, mislijo naprositi namestnika grofa
Claryja za protektorat nad društvom, ki
bo nabiralo potrebna denarna sredstva.
V Gradcu je skoraj polovica obrtniških
vajencev slovenske in hrvaške krvi. Tre-
ba samo gledati imena vsakoletnih odli-
kovancev po obdnadaljevalnih šolah in
vidi se, da ni skoraj nič Nemcev. Te va-
jence so nam pomenevali že do sedaj
različni mojstri; odlej pa bi se naj po-
nemčevanje vršilo sistematično v »Va-
jenškem domu«. Te strokovno dobro izo-
bražene in s potrebnim denarjem oskrb-
ljene janičarje pa bi nam potem pošiljala
»Südmarka« v domovino za pionirje
vsenemške misli. Vajenško vprašanje po-
staja za nas Slovence vsak dan nujnejše.
Zelimo, da bi se moglo na velikem obrtni-
škem shodu, ki se vrši na binkoštni po-

nedeljek v Celju, kaj konkretnega skle-
niti.

—š— **Poučni tečaj za čebelarstvo** se
vrši na deželni poljedeljski šoli v Grotten-
hofu od 29. maja do 1. junija. Tečaj je
namenjen začetnikom. Javiti se je najka-
sneje do 20. maja ravnateljstvu.

Goriške vesti.

—g— **Novo šolsko poslopje na Do-**
brovem. Tukaj se je v nedeljo, dne 21.
pret. m. slovesno blagoslovilo novo dvo-
razredno šolsko poslopje. Pri tej slavno-
sti so bili navzoči poleg obilo domačega
ljudstva tudi okrajni glavar Schneider,
okr. šol. nadzornik Finžgar, baron pl. Lo-
catelli, stotnik biljanske posadke in druge
osebnosti ter vse učiteljsko Zapradih
Brd. Vrstili so se razni nagovori, nana-
šajoči se na pomen in namen novega po-
slopja. Le župnik seveda je moral zavi-
jati po svoji stari navadi. Možu kar mri-
goli pred očmi »svobodomiselcev« po
Brdih. Vsa slavnost se je drugače v naj-
lepšem redu izvršila in ljudstvo je bilo
videti zadovoljno, ko je slišalo in videlo,
kako se skrbi za duševno hrano njih de-
ce. Tudi mi želimo, da bi novo poslopje
res služilo svojemu namenu, ter da bi trud
učiteljskega osebja obrodil dober sad slo-
venskemu narodu ob meji v prid. Pouk
se je začel v novem šolskem poslopju na
Dobrovem dne 1. majnika. Kot druga
učna oseba je provizorično imenovana
učiteljica Hermina Vyzourkova, dosedaj
učiteljica v Podbeli na Tolminskem.

—g— **Pred goriško okrožno kot vz-**
ključno sodnijo je bil v soboto obsojen Ba-
lić Josip, učitelj na Vrhu, na 20 K globe
in 5 dni zaporu in na povračilo kazensko-
pravnih stroškov. Zgodovina te kazens-
ke zadeve je precej znana. Znani kleri-
kalec Balić je dolžil svojega kolega, da
se je nespodobno vedel med petjem ce-
sarske himne, zaradi česar je moral na-
stopiti razžaljeni kolega sodnijsko pot.
V prvi instanci je bil Balić oproščen, in
»Novi Čas« je ves navdušen prijavil to
vest urbi et orbi. Pozabil je pa »Novi
Čas« na to, da eksistira tudi druga in-
stanca, in ta je ovrgla prvo obsodbo, in
Balić bo moral jesti, ako ne plača globe,
pet dni postne jedi, zaradi pomajkanja
katerih se je tako škandaliziral pri zadnji
učiteljski konferenci. Tisti petkov golaš
je Balić presneto drago stal!

—g— **Izpiti na c. kr. ženskem učite-**
ljišču v Gorici. 1. Izpiti za otroške vrtna-
rice in za ženska ročna dela začnejo dne
3. junija ob 8. predpoldne. — Prošnje je
vložiti do 15. maja t. l. — 2. Pismeni iz-
piti zrelosti se bodo vršili od 20. do 23.
maja. — 3. Glede sprejemnih izpity za
prvi tečaj pride posebno naznanilo.

—g— **Srednješolsko dijaštvo v Go-**
rici priredi svoj prvi telovadni nastop v
dvorani Trgovskega doma dne 11. maja
ob 8.5 uri zvečer. Sodeluje pri nastopu
orkester tukajšnjih učiteljskihnikov. Ker se
čisti dobiček obrne v prid »Dijaške kuh-
nje« in se vabila ne razpošiljajo, vljudo
tem potom vabimo slavno občinstvo, da
se v obilnem številu udeleži prvega telo-
vadnega nastopa goriških srednješolcev.

—g— **Samoumor dijaka.** V soboto,
dne 26. t. m., opoldne so zaslišali v ulici
Askoli mimoidoči zamolkel strel iz samo-
kresa. Hiteli so na lice mesta in pri vho-
du v hišo šte. 25 se jim je nudil žalosten
prizor. Na tleh je ležal mladenič, ki mu je
curljala kri iz desnega senca in v pesti
je krčevito stiskal velik Browningov re-
volver. Spoznali so, da je mladi samo-
morilec 21-letni Jožef Loverčič, četrtlet-
nik tukajšnjega moškega učiteljskega. Pre-
nesli so ga hitro v bolnišnico usmiljenih
bratov, kjer je izdihnil dušo po težkem
smrtnem boju šele ob devetih zvečer.
Vzrok samoumora niso slabi uspehi v
šoli. Samoumor je zbudil v mestu in po-
sebnost med dijaštvom žalostno senzacijo.
Pokojni Loverčič je bil izredno nadarjen
človek, tako je n. pr. mojstrsko vezal
knjige, izdeloval je sam črevlje in obleko,
govoril je pet jezikov, igral izbornu raz-
lične instrumente itd. Obžalovanja vred-
en je položaj uboge matere vdove, ki je
postrežnica in ima še dva nepreskrbljena
otroka. Mogoče je, da ga je gnala v smrt
tudi silna revščina v domači hiši. — Z
druge strani poročajo: Učiteljskičnik Lo-
verčič je umrl v bolnišnici v soboto zve-
čer. Samoumor se spravlja tudi v zvezo
z nesrečno ljubeznijo, da je bil zaljubljen
v neko laško kandidatino, ki mu pa ni
vračala ljubezni. Videti jo je malo poprej,
nego si je pognal kroglo v sence. Sa-
mour je zbudil veliko senzacijo po me-
stu in umevno so nastale razne govorice
o vzroku samoumora. Kakor že poveda-
no, je bil pokojni Loverčič jako intelligen-
ten mladenič, ki bi bil sedaj napravil ma-
turo ter šel na jesen učiteljevat. V šoli ni
imel nobenih zaprek, torej bi bilo iskati
vzrok samoumora res le v nesrečni lju-
bezni. Loverčič je bil nervozen; v tren-
netku razburjenosti je najbrže storil us-
depolni korak. — Pogreb se je vršil dne

29. aprila popoldne iz bolnišnice. Pred
krsto so stopali tovariši nižjih letnikov,
ob krsti in za krsto sošolci. Manjkali so
nekateri profesorji, manjkali je katehet;
drugi z ravnateljem so šli za pogrebom.
Zelota Kobala seveda ni bilo, ker pokoj-
nik ni trobil v črni rog. Ta katehet je ho-
tel, da se odreče Loverčiču cerkveni po-
greb, dasi ga je dovolil ordinarij in je
bil Loverčič det v sveto olje. Sošolci niso
smeli položiti na krsto svojega tovariša
vencev in niso mu smeli zapeti nagrob-
nice. Na naslov kateheta je padlo te dni
obilo krepkih besed, ki so ga prav ozna-
čile. Niti po smrti ni imel nesrečnik miru.
Žalostno je bilo slovo učiteljskihnikov od
dragega jim tovariša!

—g— **Razpis štipendij.** Razpisuje se
štipendij letnih 1500 K ustanove »Michele
de Urbanicich«. Do tega štipendija imajo
pravico dijaki, ki pohajajo z dobrim uspe-
hom avstrijsko univerzo ali tehniško vi-
soko šolo, oziroma inozemsko visoko šo-
lo, ki je zenačena s prejemljenimi za-
vodi. Za podelitev štipendija se morejo
potegniti: v prvi vrsti dijaki, ki so usta-
novnikovim sorodniki; v drugi vrsti dijaki,
ki so pristojni v občini, ležeči v Brdih,
oziroma discendenti (prvega kolena) jav-
nih uradnikov, ki so le zaradi določil za-
kona izgubili pristojnost v občini, ležeči
v Brdih; v tretji vrsti dijaki, ki so pri-
stojni v kako občino Goriško-Gradiščan-
ske. Prosilci se opozarjajo, da se more
štipendij deliti v dva enaka dela in da
se torej moreta podeliti dva štipendija po
750 K, ako so dani gotovi pogoji, določeni
v ustanovnem pismu. Prošnje, opremlje-
ne s potrebnimi dokazili, naj se predložijo
deželnemu odboru goriškemu do 20. maja
t. l.

—g— **Umrla je v Gorici** gospa Av-
gusta Pirjevca, roj. Možetič, soproga g.
rač. ravnatelja Pirjevca, mati realnega
profesorja g. dr. Karla Pirjevca in go-
spice Ljudmile Pirjevce, učiteljice na
nemški drž. šoli. Zaljubljen naš sožalje!

—g— **Iz šolske službe.** Suplent na
ženskem učiteljskem v Gorici, Ludvik Va-
cac, je imenovan za glavnega učitelja na
tem zavodu.

Istrske vesti.

—i— **Poziv!** Tovarišice! Udeležite
se polnoštevilno zborovanja v Klancu
dne 9. majnika 1912! To pa zato, da ho-
mo z združenimi močmi podpirale pred-
log tov. Valentiča o regulaciji učiteljskih
plač ženskega učiteljstva. — Naš cilj naj
bo: Enako delo — enako plačilo!

—i— **Šola v Arvižah.** O tej šoli, ozi-
roma o nje nameščenju poleg gostilne je
bilo že večkrat govora. Da ne bo padala
kriva luč tudi na nedolžne, moram kon-
statirati, da je krajni šolski svet v Ma-
teriji že dvakrat enoglasno sklenil, da je
šola premestiti v posebno, za ta namen
prirejeno sobo. Ne vem pa, na kom in kje
je krivda, ali na šolskem nadzorniku v
Voloskem, ali na predsedniku šolskega
sveta v Materiji, da ta sklep še ni izvr-
šen. Naglašam pa tudi jaz, da tu res treba
nujno odpomoči. Šolski svetovalec.

—i— **Gradnja poslopja za učitelj-**
šče v Kastvu je oddana tvrdki Znidaršič
in dr. v Gorici.

Tržaške vesti.

—t— **Od odbora Čitalnice pri Sv.**
Jakobu v Trstu, ki ji predseduje tovariš
Vinko Engelman, smo prejeli in priobču-
jemo: Težka je bila borba tržaških Slo-
vencev pred 10 in več leti. Bili so hudi
časi, ko ni smel Slovenec brez nevarno-
sti kazati javno svoje narodnosti; hudi
pa posebnost zato, ker je ljudstvo brez
prave organizacije in pomanjkanja dru-
štva tavalno v mrtvilo, ne meneč se za na-
rodne težnje. Sčasoma se je pa po zaslugi
požrtvovalnih rodoljubov začela orati le-
dina: ustanavljati razna društva, potom
katerih se je začela čimdalje bolj širiti
narodna zavest. Danes po preteku deset-
letij neumornega dela pač lahko ti rodo-
ljubi in društva s ponosom gledajo na
velik napredek tržaškega Slovencev.
Med društva, ki so orala ledino, moramo
pač šteti tudi Sentiakobsko Čitalnico, ki je
skozi 11 let svojega obstoja stala vedno
neumorno na braniku. S čitanjem, pre-
davanji, petjem, igrami, operetami, kon-
certi in glasbo je priklenila marsikateri
že izgubljeni člen zopet k narodni veri-
gi. — Ob desetletnici je lansko leto na-
meravala prirediti veliko slavnost z raz-
vitjem društvene zastave, ki naj bi pri-
čala o velikem razvoju tržaškega Slo-
vencev posebno v zadnjih desetih letih.
Znane nezdgo so Čitalnici preprečile na-
meravano slavnost ter jej provzročile še
veliko materialno škodo. Lani odneseno
slavnost razviti zastave priredi letos
dne 2. junija. — Podpisani odbor se na-
deja, da se vsa bratska društva, ki so lan-
sko leto obljubila svoje sodelovanje, od-
zovejo tudi letos tej prošnji; nadeja se
pa tudi, da se tem pridruži še lepo število
onih društev, ki lani niso mogla sodelo-

vati. — Dan 2. junija bodi tržaški narod-
ni praznik. Kdor more, naj ta dan prihi-
ti v Trst, v to našo skupno svetlo točko.
Ta dan naj se zbere v Trstu narodna ar-
mada iz vseh slovenskih dežel, ki naj
priča, da tržaški Slovenci v svojem bo-
ju niso osamljeni. Pridite ta dan v Trst,
da se skupno navdušimo za skupne cilje.
Ne moremo Vam, žal, še prirediti sijaj-
nih sprejemov; sprejmemo Vas pa z
bratskim rodoljubnim srcem, in bodite
uverjeni, da storimo vse, da Vam bo bi-
vanje med nami prijetno. — Bratska dru-
štva, ki se udeležijo slavnosti, naj blago-
vole javiti odboru do 15. maja svojo ude-
ležbo, kakor tudi bratska pevska društva
zbor in skladatelja. Vzpored določimo
br. društvom pravočasno. — Na snidenje
torej dne 2. junja pod novim praporom,
ki naj vodi tržaške Slovence do novih
zmag!

SUKNO In modno blago za gospode in
gospo priporočila lažovna hiša
Prokop Skorkovský in sin
v Humpolcu na Češkem
Vzorci na željo franco. Zelo
zmerne cene. Na željo dam tu
izgotoviti gosposke obleke.

Splošni vestnik.

† **Josip Gorup vitez Slavinski je umrl**
dne 25. aprila t. l. Ustanovil je več dija-
ških ustanov in položil temelj deklishe-
mu liceju v Ljubljani.

»**Moje prvo berilo.** Priprave za to
izbornu početnico, ki jo založi Učiteljska
tiskarna v Ljubljani, so v polnem teku in
bo knjiga pravočasno tiskana, da jo bo
moči vpeljati v šolo že za šolsko leto
1912—13. Za danes omenimo, da bodo
vse slike pri malih črkah in pri neka-
terih berilih tiskane trobarvno. Snov tem
slikam je vzeta iz otroškega življenja
ozir. so slike izvedene v otroškem duhu
in nam predstavljajo skupine oziroma
prizore iz življenja, ne pa kakor dosedaj
običajno — le posamezne predmete. Pred
očmi malega učenčka-zacetnika stoji živ-
lejnjie v teh lepih podobah. življenje, ki
ga v resnici obdaja in ki ga vidi, dan na
dan okrog sebe. To mu bo priljubilo to
prvo knjigo in mu vzbudilo veselje do
knjige in do branja sploh. Slike je izvršil
prav umetniško domači umetnik. Učitelj-
ska tiskarna pa nam je porok, da bo knji-
ga uzorna.

Žrtve kapitalizma.

Zadnji tak kolos je bil nemški »Kron-
princessin Cäcilie« z 19.500 tonami in 24
milijami. Od tedaj sta začela oba rivala
graditi počasnejše ladje.

»Titanic« in sestra »Olimpic« imata
vsaka po 45.000 ton, torej 14.000 ton več
kakor prej imenovani, t. j. ravnateljko,
kolikor ima naš največji parnik »Kaiser
Franz Josef I.«, ki je v delu v Trzinu, ozi-
roma za 3000 ton manj.

Brzina obeh skoro 265 m dolgih par-
nikov je bila 21 milj z 46.000 H P vsak.

Vsekakor lepa brzina v primeri z na-
šimi Lojdovimi, ki vozijo še vedno 14 do
16 milj, razen par ladij.

Nemčija ni hotela zaostati, in v Ham-
burgu građe ladji »Imperator« in »Euro-
pa«, vsako po 50.000 ton, 268 m dolgi, 29
m široki z 11 nadstropji. Med 5000 osebami
tega plavaločega mesta bo 800 potni-
kov prvega razreda.

Poveljnikov mostiček bo 23.5 m nad
morjem vrh jamborov z zastavo 63.5 m.

Angleži so v Glasgovu začeli z grad-
njo »Aquitania«, ki bo 269.75 m dolga in
29.11 m široka, 23 milj brzine na uro. Ta-
ko pojde dalje.

Na vseh teh kolosih je vsakovrstnih
naprav, kakršnih si le more poželeti srce
najrazvajenejšega gizdalina.

Kopališča, igrišča za lavn - tenis, ka-
varne itd.

»Aquitania« bo imela tudi stalno gle-
dališče.

Res je, da ta konkurenca vzpodbuja
narode k pridnosti, vztrajnosti. Res se ta-
ko izkazujejo najboljše moči v vsej svoji
sijajnosti, toda ni li naposled to početje
blazno?

Taka zgradba stane čez 50 milijonov,
na vsaki taki ladji je po 900 in več mož
posadke, stroji požro neizmerne množine
premoaga in tekočega kuriva. Blaga sprej-
me nase mnogo premalo.

Nemški »Imperator« ima sicer 50.000
ton, toda 33.800 ton tehta samo ladja brez
strojev in kotlov.

Torej more taka ladja pripeljati kveč-
jemu 10.000 ton blaga naenkrat. Da vse te
velikanske plavaločee palače nič ne nesejo,
dokazujejo letne podpore, ki jih plačuje
država paroplovnim družbam. Brez drž-
javne podpore bi ne moglo družbe »Ham-
brg - Amerika - Linie«, »Norddeutscher -
Lloyd«, »Cunard - Line«, »Withe - Star
Line« graditi teh pošasti, ki plovejo danes
po oceanih.

Da je pri zadnji katastrofi utonilo to-
liko ljudi, je krivo dejstvo, da je imel pa-
rik premalo čolnov. Listi so to kratko za-
beležili, toda čemu to, utegne kdo vpra-
šati. Odgovor je lahek. Čolni poberejo
mного prostora na gornjem krovu, po ka-